

גנזי המלך

ארבע כנסות

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת

210

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-70,000 עותקים

"ולבני לוי הנה נתתי כל מעשר בישראל לנחלה חלק עבדתם אשר הם עבדים את עבדת אהל מועד"

צריך לשאול כהוגן

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

כרוז, כי מי שאינו עובד לא יקבל מזון! ממילא יבוא גם שבט לוי לעבוד! אבל הם בקדושתם לא נפלו ברוחם גם מגזירה זו ונשארו לעסוק בתורה. ומהיכן ניוונו שבט לוי כל הזמן? שאלה זו שואלים חז"ל. ומספרים לנו דבר פלא, שכל משפחה ומשפחה ממה שהיו מקבלים מזון מבית המלוכה, היו מפרישים חלק מזה ומביאים לארץ גושן ונותנים לשבט לוי! וזה נמשך בכל ימי

אחז"ל שפרעה כתב לשרה ארץ גושן בכתובתה ולפיכך נתישבו ישראל אח"כ בארץ גושן, כי הקב"ה הכין מקודם מקום לישראל, שישבו במקום שנתקדש עי"ז שהיה שייך לשרה אמנו שכבר ניתן לה ע"י פרעה ולכן בחר יוסף הצדיק את ארץ גושן, מפני שארץ גושן נתקדשה בזה ששרה קבלה הבעלות על ארץ זו ולכן נבחר המקום הזה מפני שאין שולט בו טומאת מצרים. למדים אנו מכאן, שאפילו הדומם

גלותינו במצרים. התבוננו אחי, כמה גבורי רוח היו אז בני ישראל, שלא רק שלא התאוננו על שבט לוי שאין זזים ממקומם והם משועבדים לפרעה במצרים בכל מיני שעבודים, אלא שפרסו מלחמם הדל ולחם בני ביתם וטפם שנתן להם פרעה בצמצום גדול ונתנו לשבט לוי בכבוד גדול. ולא שמעו מאף אחד שיתאונן ויאמר למה אני צריך ליתן להם? ילכו ויעבדו גם הם ואם לא הזקנים לכל הפחות ישלחו בניהם לעבוד. לא כן היה שם, לא דברו ולא הרהרו ח"ו על קדושי אנשי שבט לוי העוסקים בתורה, כי כל משפחה ומשפחה הכירו והבינו כי צריך שישאר וימצא חלק הגון בכלל ישראל שיהיה תורתם אומנותם וכל מעיינם בעסק התורה לבד ולכן פרסו

ישיבתם של ישראל שנבחרה ע"פ יעקב אבינו ויוסף הצדיק? אבל נתפתו מפני שכר עבודתם שנתנו להם בתחילה, משא"כ שבט לוי לא עזבו את הישיבה ולא את גושן ונשארו שם יושבים ועוסקים בתורה. כי מתחילה הרי לא הכריחו אף אחד שיעבוד בעל כרחו, אלא בקשו שכל אחד ילך ברצונו וגם נתנו שכר על זה. לפיכך שבט לוי שלא נתפתו ולא יצאו מארץ גושן למצרים נשארו בלא שעבוד כלל. וגם אח"כ לא יכלו המצרים לשנות דבורם ולהכריח אותם וכך נשארו בכל גלות מצרים משוחררים מכל עול ועוסקים בתורה.

וכשפרעה ראה ששבט לוי לא הלך והמלוכה הרי נתנה לכל עובד לאכול ודאי וגם המשפחה של העובד קבלו פרס מבית המלך למזונותם, אז הוציא פרעה

מקבל השפעה של קדושה עי"ז שנכנס לבעלות של נשמה גבוהה. ומוכח מכל הפרשה שפרעה לא לקח בחזרה את ארץ גושן משרה, כשם שלא לקח את המתנות שנתן לאברהם.

זה הסוד שכל שבט לוי לא נשתעבדו כלל במצרים ולא נשקעו בטומאת מצרים כשאר השבטים. דהנה כבר אמרו חז"ל (סוטה יא): עה"פ: "ויעבדו מצרים את בני ישראל פְּרָדָה" (שמות א) 'בפה רך', דהיינו: שמתחילה לא הכריחו אותם לעבוד, אלא פיתו אותם בכל מיני פתויים, גם נתנו שכר לכל בונה פיתום ורעמסס וכדומה ואף המלך בעצמו תלה לבנה של זהב על לבו והראה חיבת העבודה, לכן לא התחשבו ההמון ונעו כולם ובאו למצרים לעבוד עבודתם של המצרים. ואיך עזבו את ארץ גושן, מקום

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

1 המשך מעמ' >>>

כל אחד ואחד מלחמו וזנו ופרנסו את כל שבת לוי.

מעתה נתבונן, אם יש לו לאדם מסחר גדול ומרויח הרבה ובאים שני נכבדים לאסוף כסף עבור מצוה חשובה ונותן להם נדבה הגונה, דבר טוב עשה, אבל אין בזה התפעלות, שהרי עשיר גדול הוא וגם אנשים נכבדים באו אליו לבקש עבור ענין חשוב ואיך יעזיז לסרב ולא ליתן כפי הראוי לו, אבל אם נכנסים אל עני גדול והוא פורס מלחמו אשר ניוזן בו ונותן לאחרים, בזה רואים גבורה נפשית עילאית.

"בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם" (דברים יד) והרי כבוד גדול יש לאב שבניו עדיני נפש ובעלי הרגשים נעלים. וא"כ אדם מישראל שחוסך מפתו ועושה חסד עם אחרים בפרט עם בני תורה העוסקים בתורת השם ודאי מכבד הוא בזה את השי"ת. וכך כיבדו בני ישראל את ה' במצרים שחסכו מפיתם ונתנו לשבט לוי ולא אמרו כאותם הדיוטות; הנה אנשים אוכלי חנם, שילכו לחפש אחר מזונותם בעצמם. מכל זה אנו למדים מה גדול היה דור יוצאי מצרים, שבזמן כזה שלא היה להם תורה שבכתב וכ"ש תורה שבע"פ, לא ראו עדין נסים ונפלאות ולא היה להם לא מקדש ראשון ולא מקדש שני, לא נס חנוכה ולא נס פורים, לא נקדע להם עדין הים ולא ירד להם המן ארבעים שנה ואעפ"כ היה להם כ"כ גדולת הנפש וגבורת הרוח לחסוך מעמל כפיהם ולא לחוס על רעבון בניהם ונתנו כל משפחה ומשפחה חלקם לשבט לוי העוסקים בתורה בארץ גושן, אכן לא לחנם זכו הם להיות דור הדעה דור מקבלי התורה. ובזוה"ק מצינו לר' שמעון בן יוחאי שאמר: כי דור נפלא כזה של דור המדבר, לא היה ולא יהיה עד ביאת הגואל.

צא וראה בדורנו, שעברנו כ"כ הרבה נסים, בירידת המן ארבעים שנה, המרבה לא העדיף והממעט לא החסיר ולמדנו מדת הבטחון שלא להניח למחר ובערב שבת מצאו כל אחד ואחד ב' עומרים וכבר כתב ר' סעדיה גאון: שהנס הגדול ביותר היה ירידת המן, כי כל הנסים היו לשעה כגון קריעת ים סוף וכדומה, אבל נס ירידת המן נשתהה ארבעים שנה יום אחר יום וכן העמוד אש והעמוד ענן, אח"כ כל הנסים במלחמת ל"א מלכים וכן חומת יריחו שנפלה ע"י שבע הקפות עם שופרות שהקיפו סביב.

ראו כמה נסים ונפלאות שעברנו שאין יכולים להכחישם, הרי זה מציאות הסטורית! ואח"כ בית מקדש הראשון ועשרה נסים שנעשו במקדש וכן מקדש שני ונס פורים ונס חנוכה ועל הכל הרי יש לנו תורה שבכתב ותורה שבעל פה

ואעפ"כ אין אנו מגיעים כלל לעדינות הנפש וטוב לכם של יוצאי מצרים, שלא היה להם במצרים שום דבר מכל אשר מנינו כאן וחילקו לחם המצומצם ופרס כל אחד מפתו בשמחה גדולה להחזיק כל שבת לוי שאינם עובדים, לזונם ולפרנסם, הא ודאי לא לחנם זכו לקבל התורה! (לב אליהו)

"הַמַּעַט מִכֶּם כִּי הַבְּדִיל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶתְכֶם מֵעַד יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֶתְכֶם אֵלָיו לְעַבְדֹת אֶת עֲבֹדַת מִשְׁכַּן ה' (במדבר טז ט)

תפקיד האדם בעולם לעלות תמיד מעלה מעלה, בחינת **"אַרְחָ חַיִּים לְמַעְלָה לְמִשְׁכִּיל"** (משלי טו). לשם כך עליו להתאמץ ולבקש בכל הלב ותשוקת הנפש, להגיע למעלות העליונות וכפי המאמצים שישקיע בזה כן ישיגם, איתא בחז"ל: שהאות א' החזיקה בכסא הכבוד כ"ו דורות ובקשה מהקב"ה שהתורה תתחיל בה, משום שהיא הראשונה באותיות והקב"ה הסביר לה, שלטובת הבריאה ועם ישראל, יש להתחיל את התורה באות ב', אבל כשהתאמצה בדרישתה, הבטיח לה הקב"ה שעשרת הדברות יתחיל באות א' **"אַנְכִי ה' אֱלֹהֶיךָ"**! (שמות כ). חוצפה - אפילו כלפי שמיא מהניא וכל שכן בדברי שמיא (בראשית רבה א').

המאמץ להתעלות הצמיח את מלכות בית דוד וביסס את מעלתם של ישראל, כמ"ש על רות אמה של מלכות: **"וַתֵּרָא כִּי מִתְאַמְצֶת" (רות א).** כמו כן ה"אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא ויקרבו לפני משה ולפני אהרן ביום ההוא: ויאמרו האנשים ההמה אליו אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' במעדרו בתוך בני ישראל?" (במדבר ט).

הם ידעו שהם פטורים, אך הרגישו כי פטור זה גורע מהם מעלה, הם הרגישו פגם בנפשם מחוסר מעלה זו שמעניקה מצות ההקרבה למקריב את קרבן הפסח, הם רצו להשיג את אותה רוממות הנפש וקרבת האלקים שיש בעשיית קרבן הפסח. אנשים אלו ראו ברכה במאמצם זה והשיגו את עשיית המצוה הנוספת לעשות את קרבן הפסח בחדש אייר, שלא בזמן יציאת מצרים ובכך אף הוסיפו פרשה שלמה בתורה.

למדנו מכאן; כי רצונו ית' להאיר פניו לדורשים חיים ברצונו. ואם כן נשאלת השאלה, מה היתה התביעה של משה ואהרן מקרח ועדתו; **"הַמַּעַט מִכֶּם כִּי הַבְּדִיל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶתְכֶם מֵעַד יִשְׂרָאֵל"**

לְהַקְרִיב אֶתְכֶם אֵלָיו לְעַבְדֹת אֶת עֲבֹדַת מִשְׁכַּן ה'..." **"...וּבִקְשֶׁתְּם גַּם פְּהִנָּה?"** (במדבר טז).

ומדוע לא? למה לא יבקשו לעלות מעלה נוספת בעבודת ה', אדרבה היא הנותנת, משום הרגשת הנועם של המעלה בדביקות בה', הם מחפשים דרך כיצד להוסיף מעלה יתירה מתוך ההכרה, כי אם האדם אינו חותר תמיד לקראת מעלות נוספות יותר גדולות, לא רק ישאר חסר וערום ממעלה זו בלבד, אלא עונשו הולך וגדל.

וכן כתב רבינו יונה: **דע, כי המעלות העליונות נמסרו במצוות עשה. ומונה שם עשר מעלות ומסיים ובעבור המעלות האלה נברא האדם. ומה תקות הנברא אם לא ישים עמל נפשו ועיקר עסוקו בדברים שנברא בעבורם' (שע"ת ג יז).** ובסי' ט"ז כותב: ודע כי לפי גדול המצוה יגדל העונש מי שיחדל לעשותה.

איתא (תענית ד'): **'שִׁלְשָׁה שָׂאֵלוּ שְׁלֹא כַהוּגֵן... אֵלֵיעִזֵּר עֲבַד אַבְרָהָם וְשָׂאוֹל בֶּן קִישׁ וַיִּפְתַּח הַגִּלְעָדִי... אָמַר רַבִּי בְרַכְיָה: "אֵף כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל שָׂאֵלָה שְׁלֹא כַהוּגֵן וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשִּׁיבָה כַהוּגֵן, שְׁנֵאמַר (הושע ו): "וַיִּגְדַּע נֶרְדְּפָה לְדַעַת אֶת ה' פֶּשַׁח נִכּוֹן מִצְאוּ וַיָּבֹאוּ כַּגֶּשֶׁם לְגֹוִי".** וכנסת ישראל צריכה היתה לבקש שדעת ה' תבוא אליה כטל שהוא הדבר המתבקש לעולם ולא כגשם שאינו מתבקש כל כך. רואים אנו שבקשת דבר ברמתו הפחותה זוהי בקשה **'שִׁלְא כַהוּגֵן'** ואם לא ישתדל האדם לתקן בקשה כזו, אפשר שיענש על כך, כמו אצל יפתח שנענש בצורה חמורה על שבקש **'שִׁלְא כַהוּגֵן'**, שנפלו איבריו לפני מיתתו.

והרי גם יפתח בודאי היה בטוח בצדקת הליכותיו והיה מוכן להקריב את בתו היחידה ובלבד שלא יחזור בו מדברו, שאמר (שופטים יא): **"וְהָיָה לָהּ וְהַעֲלִיתֶהּ עֹלָה"**. הוא גם בטוח שהצדק אתו במה שאינו רוצה ללכת אל פנחס הכהן, הנביא, להתיר לו את נדרו, כשם שחזקיהו מלך יהודה לא הלך אל ישעיהו הנביא, אבל הוא בקש **'שִׁלְא כַהוּגֵן'** ונענש באופן חמור מאד, על שלא תיקן את הפגימה בבקשתו.

אמנם זכות הרבים עמדה לה לכנסת ישראל, שאף על פי שבקשה **'שִׁלְא כַהוּגֵן, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשִּׁיבָה כַהוּגֵן' "אֵהִיָּה כְטַל לְיִשְׂרָאֵל"** (הושע יד), זכות זו אינה עומדת לכל יחיד כשהוא מבקש שלא כהוגן. ומה המובן **'שִׁלְא כַהוּגֵן'**? אם יש אפשרות לבקש דרך של עליה נוספת, אל לו לאדם להסתפק בדרך פחותה מזו והוא נענש על שלא בקש לדעת את ה' יותר. ואם כן מה היה חטאם של קרח ועדתו,

בהם לא מידת הקנאה ולא מידת התאוה והכבוד ושכחו את ההלכה כי **'כל הגדול מחברו, יצרו גדול הימנו'**.

הם ראו עצמם קדושים עד כדי כך, שמנעו עצמם מלהכנס לביתו של און בן פלת משום שאשה פרועת שיער עמדה בדלת והרי לא נאה לאנשים קדושים לעשות זאת, אף כשזה נוגע לעצם מלחמתם, היו צנועים ונזהרו על כל פסיעה ופסיעה שלא לעבור את פי ה' בקטנה וכל שכן בגדולה. כאן היתה טעותם המרה, הם לא ידעו כי מידת הכבוד שהיא אחת המידות הרעות ביותר, מפעפעת בהם ומתעה אותם ולכן אינם מכירים עוד את האמת, חמדת הכבוד, כמו כל מידה רעה יש בה ללא ספק כח להעביר כל אדם, אף הגדול ביותר על דעתו ועל דעת קונו.

מפרשה זו למדים אנו על גדלותם של ארזי העולם ומה התורה דורשת מהם לפי גדלותם, דקות החטא הנובע משרש של מידה רעה ועומק הדין בו נתבעו ונענשו בעונש חמור כ"כ, עד שהם וכל אשר להם ירדו חיים שאולה ומה אנן אזובי הקיר, נענה ליום הדין? אין לנו אלא להחזיק בלמוד המוסר ולבצר לנו מקום לשוב אל ה', כבני קרח שזכו ברגע האחרון להכיר את האמת ואמרו: **'משה אמת ותורתו אמת'**. ובזה העלו עצמם לרומם של עולם ונתבצר להם מקום לעולמי עד, שזכו ויצא מהם שמואל הנביא, **'מן הַרְמְתִים צוֹפִים'** (שמואל א) מבני האדם העומדים ברומם של עולם, מבני קרח שנתבצר להם מקום בגיהנם ועמדו עליו ואמרו שירה. (מבית אברהם) ■

שיחפון בהם, הרי זוהי הארת פני אלקים ואדם כזה יחמוד תמיד בלבו את המצוה ויופיה הרוחני וכאשר נמצא אדם במעלה כזו יתכן שיטושטשו אצלו הגבולות בין תאוה וחמדה להשגת מעלה נוספת בקדושה, בין בקשת מעלת הכהונה, כמעלה נוספת להתקרבות לעבודת ה', לבין תביעה לתוספת מעלה וקדושה, שמקורה בקנאה בנשיאותו של אליצפן בן עוזיאל. ומכאן רק עוד צעד אחד להיגרר למחשבה רעה על משה רבנו ולדבר עליו לשה"ר.

בתת הכרתו של קרח, מתחת לדבריו היפים, **'שִׁפְלִים קְדָשִׁים וּבְתוֹכָם ה'** (במדבר טז), טמון **'שָׁרֵשׁ פְּרָה רֹאֵשׁ וְלַעֲנָה'** (דברים כט) של כפירה וחמדת הכבוד ולא רק לפני מחלוקתם נאמר על קרח ועדתו שהיו כשרים וקדושים, **'נְשִׂאֵי עֲדָה קְרָאִי מוֹעֵד אֲנָשֵׁי שָׁם'** (במדבר טז), אלא גם בתוך אש המחלוקת נשארו יראים וצנועים ונזהרו שלא לעבור על פי ה' אפילו בעבירות קלות (סנהדרין קט:).

יתר על כן מצינו על הפסוק (תהילים קיט): **'תְּעִיתִי בְּשָׂה אֲבָד בְּקֶשׁ עֲבָדְךָ'**, טען דוד המלך לפני הקב"ה, אמנם עדת קרח תעו **'בְּשָׂה אֲבָד'**, אבל אתה ברחמיך הרבים, **'בְּקֶשׁ עֲבָדְךָ'** ותביאם לעוה"ב **'כִּי מִצוֹתֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי'**, שקיימו כל מצותיך כדכתיב: **'כִּי כָל הָעֲדָה פְּלִים קְדָשִׁים'** (במדבר טז). בקשת דוד מה' שהם אמנם תעו וסומו מן הדרך, אך כחות הנפש שלהם הטעו אותם לחשוב, כי הם כבר הגיעו לשיא יכולתם הרוחנית ואין

שבקשו להוסיף מעלה ולעבוד את ה' ככהנים העומדים תמיד לשרת את ה' ואכן איתא ('סוטה' יב): שמושה נענש על שאמר: **'רַב לָכֶם בְּנֵי לִוִּי'** (במדבר טז).

שנינו במסכת 'ערכין' (טז): **'קְטוֹרֶת, מִכְפַּרְתָּ עַל לִשָׁה רָ'.** ומציין שם רש"י כהיה דקרח לשה"ר הוה. דכתיב: **'אַתֶּם הַמֵּתִים אֶת עַם ה'** (במדבר יז). וזה היה המשך המחלוקת של קרח שנאמר בה: **'וַיְהִי הַמֵּתִים בְּמַגְפָּה אֲרַבְּעָה עָשָׂר אֶלֶף וְשִׁבְעֵי מֵאוֹת מִלְבָּד הַמֵּתִים עַל דְּבַר קֶרַח'** (שם). נראה שכונת רש"י בפירושו היא: שהתביעה נגד קרח ועדתו זהה לתביעה נגד אהרן ומרים, **'מִדּוּעַ לֹא יֵרָאֶתְּ לְדַבֵּר בְּעַבְדֵי בְמֹשֶׁה'** (במדבר יב). השם הסכים לו, אחרי שהוא בחר דרך זו.

כאשר הרמח"ל מדבר על מידת נקיות, להיות נקיטה מכל ענפי העבירות, מביא לדוגמא את ירבעם ואת קרח, שנאבדו מחמת הרדיפה אחרי הכבוד, הם לא יכלו לסבול לראות עצמם כעבודת ה' בשרות המקדש במדרגה פחותה מחברייהם, רוח הקדש שהיתה בקרח הטעתו, הוא ראה רק את השלשלת הגדולה העומדת לצאת ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן וכ"ד משמרות עומדות מבניו שכולם מתנבאים ברוח הקדש (ילקו"ש 'במדבר' טז) אך לא הצליח להתעלות על מידת הכבוד והקנאה שלו, כדי לתקן עצמו בחכמה וביראת ה' ולבטל הימנו כל רצון של כבוד ושררה.

כאשר אדם פקח כקרח זוכה להגיע לאותו רצון נעלה של הצדיקים, לזכות בתוך הצלחותיו להפיק רצון מהשם

מוסר

"וּלְבַנֵי לִוִי הִנֵּה נִתְּתִי כָל מַעֲשֵׂר בְּיִשְׂרָאֵל לְנַחֲלָה חֶלֶף עֲבֹדָתָם"

תכלית המעשרות היא; שהלויים לא יוטרדו ויהיו פנויים לעסוק בתורה

משמרות ה' והם נעלים מכל ישראל גם במעלתם ובחכמתם, עלול הדבר לגרום להם להתנשאות על הקהל ולירידה ברוחניות. ללמוד תורה אליבא דהלכתא צריך סיעתא דשמיא גדולה, שהרי נאמר: **'תוֹעֲבַת ה' כָּל גְּבוּהַ לֵב'** לכן העדיפה התורה שמצד אחד יהיו בשפלות ומה שיגרע מזה בלמוד התורה ובעבודת ה' שלהם, יתוקן על ידי התחזקות במידת הבטחון וההסתפקות במועט. ■

את התבואה, או אם יכניסו במוץ, או דרך הגגות ונמצא שהלויים לא בטוחים כלל שיהיה להם ממה להתפרנס והרי למוד התורה מחייב שלות נפש? הדבר גם לא עולה בקנה אחד עם החשיבות הרוחנית שרוצה התורה לתת במצות תרומות ומעשרות ללויים? והשיב: סכנת גבהות הלב היא סכנה מיוחדת וקשה. מאחר שתפקידם של הלויים להורות את המשפטים ולשמור את

הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל שאל: אם כל התכלית של המעשרות היא כדי שלא יוטרדו הלויים ויהיו פנויים לעסוק בתורה, מדוע לא נקבעו המעשרות במתכונת המשמרות, שיהיה כל אחד מהמשמר מקבל את חלקו ולווי שעובד יותר יקבל יותר ומי שעובד פחות יקבל פחות? ועוד: הרי ניתן לעקוף את דיני תרומות ומעשרות, אם למשל שנים יחליפו ביניהם

ודתן ואבירם בני אליאב

מדוע פורט יחושו של קרח ויחוסם של דתן ואבירם לא פורט?

פנינים לפרשה

"ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי ודתן ואבירם בני אליאב" (טז א)

מה שהתורה לא פירטה את יחושו של דתן ואבירם כמו שפירטה אצל קרח, י"ל: משום שקרח נכנס למחלוקת בגלל יחושו הגדול ואילו הם סתם נכנסו למחלוקת. לכן לא פירטו יחוסם, שאין בזה קשר וענין למחלוקת כלל.

"אתה נהם ואתה רן מקור" (טז טז)

סופי התיבות הללו - המן. כתב רבינו אפרים: שבא לרמוז כי המן וקורח שוים במחלוקתם, זה נלחם עם משה שהיה גדול הרור וזה נלחם עם מרדכי שהיה גדול הרור, זה מת בירידה לתוך האדמה וזה מת בעליה שתלאוהו על העץ למעלה מן האדמה.

"הרמו מתוך העדה הזאת" (יז י')

מובא בשם המהרי"ל דיסקין זצ"ל, להעיר בזה כמה הערות: א. לעיל (טז כא) כתוב: **"הפדלו מתוך העדה הזאת"**.

ולמה כאן כתוב **"הרמו"**, שינוי לשון זה, אומר דרשני. ב. פה כתוב **"העדה"** וכן בפסוק הבא: **"וששים קטרת והולך מהרה אל העדה"** ואילו אח"כ כתוב: **"וינרץ אל תוף הקהל"** למה לא כתוב בו ג"כ לשון **"העדה"**. ג. מדוע סיים הכתוב: **"וניהיו המתים במגפה ארבעה עשר אלף ושבע מאות מלבד המתים על דבר קרח"** הרי מתי קרח היו כבר מאתמול, כדכתיב: **"ויילנו כל עדת בני ישראל ממחרת"**.

אלא הביאור: דבאמת הגזירה היתה אתמול, כמו שכתוב (כא): **"הפדלו מתוך העדה הזאת ואלקח אתם פגוע"**, היינו: לכל העדה ח"ו. אלא שמשה ואהרן בתפילתם שנפלו על פניהם ואמרו: **"האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצף"** בטלו את הגזירה ההיא. ועתה שחזרו והתלוננו נתחדשה הגזירה שיקחו מהם איזו תרומה וזהו לשון: **"הרמו"** ור"ל שיקחו מהם כמו תרומה. **"ואלקח אתם פגוע"**, היינו: על אנשי התרומה. וידוע מה שאמרו חכמים שג' מיני תרומות יש; אחד מששים עין רעה, אחד מחמישים עין בינונית ואחד מארבעים עין יפה. ופה שהיה עידן ריתחא נדונו באחד מארבעים.

והנה מספר בני ישראל היו **"שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמישים"** (במדבר א) (כמבואר במדבר א מו) ועתה צא וחשוב מספר א' מארבעים, מכל אלף, יוצא עשרים וחמש, יעלו יחד לשש מאות אלף, סך חמשה עשר אלף. ולשלשת אלפים סך חמשה ושבעים.

ולחמש מאות וחמישים, סך שלשה עשר ועוד ג' רבעים ובסך הכל עולה לסך חמשה עשר אלף ושמונים ושמונה וג' רבעים. והנה האיש של הג' רבעים יש לו עוד רבע שצריך לחיות. ואיתא בחז"ל בשבת: **"אם יש עלי מלאך מליץ אחד מני אלף"** (איוב לג). ואף אם יש תשעה ותשעים וכו' באותו מלאך לחובה וא' לזכות נצול. מכ"ש אם יש בו רבע. וא"כ החשבון צ"ל: סך חמשה עשר אלף ושמונה ושמונים שהיו צריכים למות כפי חשבון התרומה.

ועתה מספר החשבון שהיו מתים **"ארבעה עשר אלף ושבע מאות מלבד המתים על דבר קרח"** (במדבר יז). והיינו: שגם אותם צריך לחשוב לחשבון התרומה והמה היו מאתים וחמישים איש. בס"ה י"ד אלפים וט' מאות וחמישים. וחשוב ג"כ קרח ודתן ואבירם ונמצא בס"ה י"ד אלפים וט' מאות וחמישים ושלשה איש שמתו.

נמצא, שחסר עוד מזה המספר עד המספר תרומה שהיו צריכין למות; ט"ו אלף ושמונה ושמונים, סך קל"ה אנשים שנצולו והוא מספר **"קהל"**. וזהו שהציל אהרן בקטורת שנתן ויכפר על העם וזהו מש"כ: **"וינרץ אל תוף הקהל... ויתן את הקטרת ויכפר על העם"** (במדבר יז). היינו: שבקטורת הציל מספר **"קהל"**, שהיו צריכים למות עוד מספר קהל אנשים ובמה שרץ ונתן את הקטורת הציל אותם ונשארו בחיים. ודו"ק היטב. ■

www.shofar.net

הכה את המומחה

על כל שאלה תשובה מאגר ענק של שאלות ותשובות בכל הנושאים ביהדות. יש לך שאלה ביהדות שאף פעם לא העזת לשאול? במדור 'הכה את המומחה' באתר שופר' מקבלים את כל התשובות בוחרים שאלה והרב אמנון יצחק עונה בקולו

מדרש

"וַיִּקְהָלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן

וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב לָכֶם"

קרח ליצן היה והיה מתלוצץ על משה ואהרן

הַכֹּכֹב אֲשֶׁר יִגְלַד בְּבִקְרָהּ וּבְצִאנָהּ הַזֹּכֵר" (דברים טו יט). הצדיקה עליה את הדין ונתנה לו. הגיע זמן גיזה וגזזה אותן, אמר לה: "תני לי ראשית הגז, שכן אמר לי הקב"ה: **"וְרֵאשִׁית גִּזּוֹ צִאנָהּ תִּתֵּן לוֹ"** (שם יח ד). אמרה: "אין לי כח לעמוד באיש הזה! הרי אני שוחטת אותן ואוכלתן. כיון ששחטתן, אמר לה: "תני לי הזרוע והלחיים והקיבה". אמרה לו: "אפילו ששחטתי אותן, לא נצלתי מידו. הן עלי חרם". אמר לה: "תנה לי, שכך אמר הכתוב: **"כָּל חֶרֶם בְּיִשְׂרָאֵל לָהּ יִהְיֶה"** (במדבר יח יד). נטלה והלך לו. הניחה בוכה היא ושתי בנותיה. אריך כדין הא ביזתא עלובתא? כ"כ הם עושים ותולין בהקב"ה". מכאן שהיה ליצן. (מדרש תהילים א.) ■

ללבוש מגזותיהן וליהנות מפירותיהן. כיון שילדו, בא אהרן ואמר לה: "תני לי את הבכורות, שכך אמר לי הקב"ה: **"כָּל"**

ה'ילקוט שמעוני' על פי מדרש 'שוחר טוב' אומר: **"וּבְמוֹשֶׁב לְצִיִּים"** (תהילים א) - זה קרח, שהיה מתלוצץ על משה ועל אהרן. מה עשה? כינס כל הקהל... התחיל לומר ליצנות ואומר להן: "אלמנה אחת היתה בשכונתי ועמה שתי נערות יתומות והיתה לה שדה אחת. באתה לחרוש אמר לה משה: **"לֹא תַחַרֵּשׁ בְּשׂוֹר וּבְחֶמֶר יַחְדָּו"** (דברים ככ י). באתה לזרוע אמר לה משה: **"שִׁדְדָה לֹא תִזְרַע כְּלָאִים"** (ויקרא יט ט). באתה לקצור ולעשות ערימה, אמר לה: "הניחי לקט, שכחה ופאה". באתה לעשות גורן, אמר לה: "תני תרומה ותרומת מעשר ומעשר ראשון ומעשר שני". הצדיקה עליה את הדין ונתנה לו. מה עשתה? מכרה את השדה ולקחה שני כבשות

עלי הגיון

"וַיִּקְהָלוּ עֲלֵיהֶם קֶרַח אֶת כָּל הָעֵדָה"

'כל מחלוקת שהיא לשם שמים, סופה להתקיים. ושאינה, אין סופה להתקיים'

שאינה לשם שמים של קרח (ולא בית שמאי ובית הלל) שמחלוקתם לא היתה נקיה מנגיעות.

באותו הקשר אומרת הגמרא במסכת 'סוטה' (מח.): **"שני תלמידי חכמים הדרין בעיר אחת ואין נוחים זה לזה, אחד מת ואחד גולה' נשאלת השאלה: אם אחד מהם כבר מת, הרי שהמחלוקת פוסקת ומדוע צריך עוד השני לגלות?"**

והשיב על כך רבי אייזל מסלונים: לעתים קרובות עיר מחזיקה שני רבנים, לא משום שלא די לה באחד, אלא משום המחלוקת בין שני צדדים, שזה אומר הרב הזה גדול יותר ואלה אומרים הרב השני גדול ממנו. ברגע שצד אחד מצדד ברב אחד, בא הצד השני ומביא רב אחר לעצמו. אבל כשאחד מהם נפטר, נעשה הרב השני מיותר בעיני מכתיריו של הרב שהסתלק מן העולם והם חדלים לדאוג לו ולצרכיו עד שהוא נאלץ ל...גלות מהמקום. ■

כתב: שמה שנקטה המשנה בנוסח 'זו, מחלוקת הלל ושמאי' ולא אמרה: 'זו, מחלוקת בית הלל ובית שמאי', לפי שרק שמאי והלל חלקו לשם שמים. זה אמר, כך היא ההלכה. וזה אמר, כך היא ההלכה. לא היתה להם שום פניה כלל - הכל לשם שמים. להוציא תלמידיהם - בית שמאי ובית הלל, שהיו בהם כמה עם פניות, שזה אמר הרבי שלי גדול יותר. וזה אמר שלי גדול יותר. לכן הזכיר את שמאי והלל כהיפוכה של המחלוקת

המשנה ב'אבות' (ה יג) אומרת: **'כל מחלוקת שהיא לשם שמים, סופה להתקיים... איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים? זו מחלוקת הלל ושמאי. ושאינה לשם שמים, זו מחלוקת קרח וכל עדתו.'**

שואל בעל ה'נועם אלימלך': למה אומרת המשנה 'זו מחלוקת קרח וכל עדתו' ולא 'זו מחלוקת קרח ומשה ואהרן'? אלא שמכאן אנו לומדים שקרח ושכמותו חולקים ומעוררים מחלוקת גם על עדתם ואנשים מסוגו שונאים זה את זה שכן כל אחד רוצה לעמוד בראש. אבל, מפני שרצו לעורר מחלוקת על משה ואהרן, שילבו כוחות לזמן מועט. וזו הכוונה: **'זו מחלוקת קרח וכל עדתו'**. וכמו אצל קרח כך בכל המחלוקות מעורבים הגאון והגדלות ומידות רעות רבות אחרות שצריכים להתרחק מהם. בספר 'מאור ושמש' על פרשת 'קרח'

שביעית בסיבי כותנה

ליקח חלוק וטלית בדמי לולב של שביעית ואמאי? הא תרווייהו שקולין נינהו, שהרי שניהם אינם ראויים למאכל, אלא זה ראוי ללבישה וזה לכיבוד בית? ועיי"ש ברטב"א. וצ"ע.

ואיך שהוא, מזה שמבואר שאין קונין בגד בדמי שביעית ואפילו לא בדמים של לולב, שמעינן דלא שייך כלל דיני שביעית בבגדים.

ולכן, אף שבעניי לא ידעתי טעם נכון לכך, בכל זאת מסתבר דאין לנהוג קדושת שביעית בסיבי כותנה מפני זה שהם עומדים לעשותם בבגדים.

ואין לטעון שהיות והבגדים השתנו מראיהם מברייתם לגמרי, הרי פנים חדשות באו לכאן ולכך כיון שהכותנה או הפשתן כמות שהם אינם ראויים כלל להשתמש בהם, אלא כל תשמישם והנאתם הוא רק לאחר שנשתנית צורתם, אין לנהוג בהם קדושת שביעית, כי מאי שנא ממיני צובעין, או בורית ואהל, שבתחילתם אינם ראויים לשמוש כמות שהם וכל הנאתם הוא רק

לאחר שנשתנה צורתן ופנים חדשות באו להם.

גם יש מיני תבלינים שאינם נאכלים לא לאדם ולא לבהמה ולא עבידי אלא לטעמא ובכל זאת שפיר קדשי בקדושת שביעית, אע"ג שהנאתן אינה אלא לאחר שנתמעכו ונשתנה מראיתן.

ועל כל פנים, בנוגע לרהיטים הנעשים מעצים של שביעית, חושבני, שצורתם הקודמת ניכרת בהם יותר מאשר מיני צובעין ותבלין, העשויים רק לטעם ובכל זאת נוהגת בהם שביעית, כמו בלולב. ■

סגריות, שכתבו דשפיר נוהג בו קדושת שביעית ואף גם בכבריתא דהיינו: גפרית, משמע קצת בגמרא 'שבת' (צ). שאם היה לו שרש בארץ, היה נוהג בו שביעית.

אולם מזה שמבואר ב'סוכה' (מא): שאסור ליקח חלוק בדמי שביעית, משמע; דבבגד, לא שייך כלל דיני שביעית.

והרי, כיון דמה שלא נוהג בחלוק קדושת שביעית, הוא רק מפני שנשתנה מברייתו, אבל אם היו צומחים בגדים על העץ, היה שפיר חל עליהם קדושת שביעית ואם כן, מאי שנא בשר ודגים,

מערכת 'חברותא'
מיוחד 5 'גנזי המלך'

שאלה: האם נוהגת קדושת שביעית בסיבי כותנה?

תשובה: כתב בשו"ת 'מנחת שלמה' (תנינא ב - ג סימן קיט): מפורש בגמרא, שבלולב נוהג שביעית, אע"פ שהוא ממש עץ.

אמנם, למעשה מקילים בזמנינו בזה, כי עתה אין הלולב עומד לכיבוד הבית, או משום דעת הסוברים, כיון שסתם עצים להסקה הם עומדים, לכן אף עצי הלולב בטלים לגבייהו.

אך הטעם האחרון צריך עיון, כי בזמננו, אפשר שעומדים העצים לרהוט, או להתחמם ולבשל בהם יותר מאשר לעצי הסקה (עיינן ב"ק קא: תור"ה 'שהנאתן'). אבל כל זה לא שייך כלל לגבי סיבי כותנה, שאינם בכלל עצים!

ואין להשוות את סיבי הכותנה לפשתן, הנקרא עץ. כי אפשר, שגם פשתן נחשב רק כיוצא מן העץ ולא מפרי העץ.

אבל יתכן, שגם פשתן אינו נקרא כלל בשם עץ. ובפרט דאף גם בפשתן התנא רק איצטריך לאשמעינן דמדליקין בו נרות שבת, אע"פ שגם אפשר לקרותו יוצא מן העץ, אבל מהיכי תיתי נימא, שיש על פשתן כל דיני עץ.

וחושבני, דדמי טפי לצמר גפן, שכתבו רוב הראשונים דאינו קרוי בשם יוצא מן העץ, אלא מפרי העץ. ועיינן גם באחרונים לענין טבק של

שמותר לקנותם בדמי שביעית וגם מותר ודאי לקנות בדמי שביעית משקין היוצאין מהפירות, כיון שרק ביחס לגוף הפרי רואין אותם כזיעה בעלמא, אבל מצד עצמם משקין משובחין הם והשותה ביום הכפורים ודאי חייב כרת. ואם היה צומח בשביעית על העץ בשר ודגים, או עסיס רמונים ויין תפוחים, ברור דהוי קדשי בשביעית. ולפיכך גם לוקחין אותם בדמי שביעית. ואם כן, מה טעם אסור ליקח בדמי שביעית חלוק או רהיטים, כגון כסא ושלחן של עץ?
וברש"י 'בכורות' (מ). כתב: שאסור

דדושים מתכנתים לעבודה קצובה

נסיון מוכח בפיתוח ב-PHP, SQL, JAVA SCRIPT ידע ב-FLASH, יתרון!

לפנות ליוסי - 052-7234443

יעמדו על הברכה

אלברטו ומיכאל בני דינה פרלה יזכו לחזור בתשובה שלמה	באטריצ'ה ברכה בת אלסה תזכה שיתקבלו ציפיותיה ותפילותיה לעריכת הבית	חווה סיגלית בת מרים ואשר בן עזיזה והילדים נתנאל ולבנת לרפוש הצלחה ופרנסה
בנימין בן ג'ורג'יה יזכה לרפואה שלמה בכל אבריו	מארקו בן מריזה רות יזכה לעלות במעלות התורה ויראת שמים	אילן בן מרים ותמר בת מרגלית והילדים שיוכו לעלות לארץ הקדש ושלא יצטרכו למתנות בשר ודם
מארקו בן אלידה יזכה לעלות לארץ עם כל משפחתו	בקי בת זיויליה תזכה לרפואה שלמה בכל אבריה	אשר בן ציבי לבריאות ופרנסה
סטפנו בן פראנקה יזכה להתחזק ביהדות והצלחה בעסקיו	לעילוי נשמת צ'סארה ישראל בן אמה	מיכל בת כדיה שושנה לזיווג הגון מהרה ולרפואת נחום בן שלמה

נסיעה לקברות הצדיקים עם הרב אמנון יצחק

ביום רביעי יב' אב 13.08.08

יציאה בשעה 7:30 בדיוק

המסלול:

קבר רבי יונתן בן עוזיאל זיע"א	11:30 עמוקא
הרצאה של הרב אמנון יצחק שליט"א	13:00 כינר
ארוחת צהרים כיד המלך	14:30 כינר
קבר הרמב"ם, ר' יוחנן בן זכאי ותלמידיו, השל"ה הקדוש	17:30 טבריה
קבר חבקוק הנביא	

זכאי "חי כפליים" 40% הנחה!!!

הרצליה, כפר סבא, רעננה - גב' סימה זגזג / 052-3303442 / 09-9558033

אלעד - גב' יהודית סופר 052-4730519

ראש העין - בשרי שמעיה 054-5223907

ההרשמה במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10, בני ברק

טל: 03-6777779

חדש!

השלום בוא בוא

מילים: הרב אמנון יצחק
לחן: הרב אמנון יצחק ואודי דמארי

בשיר 'השלום בוא בוא' סמונת כל ההתרחשויות האקסואליות המתרחשות סביבנו, ובקצב מוסיקלי מפעים הוא מציע את הדרך הנכונה, להתמודדות עמן. השיר הוקלט בהפקה איכותית רבת ערוצים (62), כהמנון וכשיר נצחון ל'מכצע המליון' של ארגון 'שופר' ששם לו למטרה להעלות בשנה הקרובה מליון יהודים על דרך האמת כדי שיחד עם מליון היהודים שהקדימו אותם בתהליך התשובה, יעמדו כחומה בצורה נגד פנעי 'חבלי משיח'.

את השיר 'השלום בוא בוא' כתב הרב אמנון יצחק שגם הלחין אותו יחד עם המוסיקאי אודי דמארי. הוא נפתח בקריאות "איטבח אל יהוד" המזכירות את התהלוכות רושפות השנאה ותובעות הדם המוכרות מעזה ומארץ החיובאללה הבערת - לבנון. אלא שבאופן מפתיע עובר הכרוז בקולו המדהד של ה'מואויין' להכרזה ש"מול חמאס וחיובא-ללה גם אירן ונסרא-ללה ובן לארן ואבו עמאר ופלסטין וכל השאר, יש לנו הסטוריה מנצחת והיא מונחת בתנ"ך". ניגון של תקוה ושל נחישות שמולכים את שומעיו כהבטחת התורה והנביאים למקום מבטחים, אם רק יעשו את רצון ה' כמתחייב בעתות קשות שכאלה.

ניתן לרכוש במשרדי 'שופר'
מתתיהו 10 בני ברק
טל. 03-6777779

השיר 'השלום בוא בוא' נכתב על ידי הרב אמנון יצחק והלחין אותו יחד עם המוסיקאי אודי דמארי. השיר הוקלט בהפקה איכותית רבת ערוצים (62), כהמנון וכשיר נצחון ל'מכצע המליון' של ארגון 'שופר' ששם לו למטרה להעלות בשנה הקרובה מליון יהודים על דרך האמת כדי שיחד עם מליון היהודים שהקדימו אותם בתהליך התשובה, יעמדו כחומה בצורה נגד פנעי 'חבלי משיח'.